

DOBROVOLNICKÝ KLUB INEX-SDA:

MANUÁL PRO ZÁJEMCE O PRINCIPY FUNGOVÁNÍ Z ŘAD DOBROVOLNÍKŮ

Určeno pro dobrovolníky INEX-SDA a zájemce o dlouhodobou dobrovolnickou činnost v rámci INEX-SDA či Dobrovolnického Klubu. Přináší bližší osvětlení principů, na kterých stojí, a mechanismů, podle kterých funguje Dobrovolnický Klub.

Obsah

1. Na jakých hodnotách stojí Dobrovolnický Klub INEX-SDA a k čemu slouží?	3
2. Jak může Dobrovolnický Klub posloužit vám? Co účastí na jeho aktivitách můžete získat a co je třeba dát? A jaké jsou další pozitivní dopady jeho činnosti?	4
3. Jak se v Dobrovolnickém Klubu pracuje a jaké typy aktivit nabízí?	5
4. Stručná historie Dobrovolnického Klubu a příklady úspěšných projektů:	6
4a. Očima dobrovolníků: Co byly největší výzvy při realizaci projektu? Co může angažmá v DoKu člověku dát a čeho si na výstupech svého projektu s odstupem nejvíce vážíte?	8
5. Jak podporuje INEX-SDA činnost Dobrovolnického Klubu a vaše potenciální aktivity?	9
5a. Krátká poznámka k fundraisingu - grantový kalendář a příklady z minulosti.....	10
6. Kdo je kdo v Dobrovolnickém Klubu a jeho organizační struktura:	11
6a. Blíže k mentoringu a co od něj očekávat.....	11
7. Blíže k projektovým skupinám: Jak fungují a jak se lze zapojit do jejich činnosti?	13
8. Dobrovolnický Klub v průběhu roku.....	14
9. Jak mluvit o Dobrovolnickém Klubu na veřejnosti - pár tipů a rad.....	15
10. Kam můžete přijít a jak se zapojit?	16

“Co je to Dobrovolnický Klub?” Otázka, kterou si několik let kladli i lidé, kteří v něm působili a realizovali své projekty, dlouholetí dobrovolníci INEX-SDA a nezdědka dokonce i sami koordinátoři projektu. Dobrovolnický Klub dlouho úspěšně fungoval a produkoval řadu zajímavých projektových výstupů, o kterých se budete moci dočíst na následujících stránkách, nicméně otázka, co to přesně je, zůstávala stále těžce uchopitelná - pravděpodobně i proto, že jde o program stále ještě mladý a měnící se každým rokem své existence.

Jsme si vědomi toho, že nejlepším způsobem, jak sdílet myšlenku nebo nápad je obyčejná “staromódní” mezilidská komunikace :) Ale přijít za lidmi, kteří znají Dobrovolnický Klub z osobní zkušenosti a jsou schopni vysvětlit jeho ideu a základy fungování, není vždy možné. A proto se domníváme, že tato naše stručná příručka **přispěje k pochopení konceptu** jak zcela novým zájemcům o jeho činnost, tak i zkušeným dobrovolníkům, kteří se v Dobrovolnickém Klubu už pohybovali, ale přesto by si rádi trochu blíže prohlédli způsob jeho fungování a seznámili se s základní strukturou, která právě proto, že je překrytá každodenní činností, která z ní vyrůstá, není často vidět.

1. Na jakých hodnotách stojí Dobrovolnický Klub INEX-SDA a k čemu slouží?

Dobrovolnický Klub je vzdělávací platforma pro aktivní dobrovolníky, která funguje pod organizací INEX-SDA, a proto do značné míry přebírá její hodnoty, vzdělávací vizi a vzdělávací cíle. Dobrovolnictví znamená z našeho pohledu nejen podání pomocné ruky tam, kde je to potřeba, ale i zajímavou příležitost k vlastnímu vzdělávání a osobnímu růstu.

Vizí INEX-SDA je přispívat k tvorbě otevřené společnosti budované aktivními občany se zodpovědným a informovaným přístupem ke svému blízkému i vzdálenému okolí. Aktivní občan v našem pojetí je schopen kriticky reflektovat dění ve světě a ve společnosti, stavět se odpovědně a solidárně k okolnímu světu, a nejen zaujímat postoje, ale rovněž je umět přetvořit v konkrétní iniciativu. Vzdělávání, které poskytují aktivity INEX-SDA, stojí na třech pilířích: Interkulturní citlivosti (k níž přispívá především účast na mezinárodních dobrovolnických projektech), globální zodpovědnosti (která je nejen důsledkem samotného dobrovolnictví, ale snažíme se ji posilovat i prostřednictvím našich vzdělávacích projektů jako je například GLEN nebo Fotbal pro rozvoj) a lokální angažovanosti. A právě lokální angažovanost je částí naší vzdělávací vize, kterou prostřednictvím Dobrovolnického Klubu rozvíjíme nejintenzivněji, ačkoli se zde lze setkat i s mezikulturním a globálním rozvojovým vzděláváním.

Rozšiřování obzorů a aktivní spolupodílnictví na utváření vlastního okolí, na které v Dobrovolnickém Klubu především apelujeme, představuje pak prostor pro osobní rozvoj, kde lze nejen získávat nové zkušenosti a kultivovat své dovednosti, ale i si uvědomovat, že každý člověk má, pokud si to přeje, možnost přispět k pozitivní změně ve svém okolí.

Aby dobrovolnictví přinášelo více než právě možnost pomoci druhým, a stalo se opravdu plnohodnotným vzdělávacím procesem, je zapotřebí, aby fungovalo kontinuálně, nikoli nárazově, jako tomu je v případě letních krátkodobých dobrovolnických projektů. Protože zdaleka ne každý má kapacitu či možnosti zúčastnit se například roční stáže v rámci Evropské dobrovolné služby či celoročního vzdělávacího projektu GLEN (zahrnujícího tříměsíční stáž v zemi globálního Jihu), existuje právě v Dobrovolnickém Klubu příležitost k celoročnímu dobrovolnickému zapojení, které je možné provozovat při studiu, při práci a s vynaložením minimálních finančních prostředků, a přesto je barvitě a poskytuje řadu příležitostí ke vzdělání a osobnímu posunu.

Dobrovolnický Klub poskytuje příležitost k realizaci vlastních nápadů na projekty, usnadňuje vzájemné propojení a networking s lidmi, kteří mají podobné zájmy, a poskytuje organizační a částečně i finanční zázemí pro dobrovolnické aktivity. Klademe důraz na dlouhodobou spolupráci s dobrovolníky, na samostatnost a možnost ovlivňovat svůj vzdělávací proces (pokud se zapojíte do Dobrovolnického Klubu, je zcela na vás, jaký projekt se rozhodnete realizovat a jak budete při této realizaci postupovat) a nakonec na duševní vlastnictví - INEX-SDA poskytuje příležitost, ale výsledek práce dobrovolníků patří jim samým, a to včetně zodpovědnosti za něj.

Projekty Dobrovolnického Klubu musí splňovat víceméně jedinou podmínku - totiž aby byly nějakým způsobem ku prospěchu našemu okolí, ať už jde o společnost nebo přírodu. Způsobu, jakým k tomu dojde, se ovšem meze nekladou.

2. Jak může Dobrovolnický Klub posloužit vám? Co účastí na jeho aktivitách můžete získat a co je třeba dát? A jaké jsou další pozitivní dopady jeho činnosti?

Dobrovolnický Klub je zde proto, aby poskytoval příležitost a zázemí aktivním lidem, kteří mají buď zájem o realizaci vlastního projektového nápadu nebo o připojení se k nápadu někoho druhého. Veškerá jeho činnost se odehrává na zcela dobrovolné bázi a lze ji kdykoli přerušit.

Když jsme přemýšleli nad tím, co vlastně Dobrovolnický Klub znamená a k čemu může sloužit, dospěli jsme k definování tzv. pěti axiomů, o které se jeho činnost opírá a k nimž se ve všem svém konání vztahuje:

- poskytování možností realizace nápadů na obecně prospěšné projekty
- poskytování neformálního vzdělávání a příležitostí k osobnímu rozvoji (metody: peer-learning, learning-by-doing, semináře)
- rozvoj v soft-skills (práce ve skupině, vedení, prezentace, projektový a finanční management, mentoring a koučink a další)
- aktivní přístup k okolí, lokální angažmá
- menší a skromnější cíle a jejich následná multiplikace

Jedná se o neformální strukturu, takže jakkoli se v názvu platformy objevuje slovo “klub”, není zapotřebí žádných formalit k získání “členství” ani k ukončení svých dobrovolnických aktivit - lze kdykoli přijít i odejít. Z toho plyne také to, že jediné dvě věci, které je třeba při činnosti v Dobrovolnickém Klubu investovat, jsou:

- část svého volného času a energie
- vlastní dobré nápady

Na základě dosavadní čtyřleté praxe můžeme říct, že přínosy, které činnost v Dobrovolnickém klubu může poskytnout, jsou zhruba tyto:

- prostor pro realizaci vlastních nápadů
- organizační, finanční a know-how podpora INEX-SDA při realizaci projektu
- kontakt s dalšími aktivními lidmi, ať už v projektové činnosti zkušenými nebo ne
- seznámení s novými zajímavými lidmi a dobrá parta
- záštita organizace při psaní projektových žádostí
- odborný mentoring vaší činnosti a kvalitní zpětná vazba
- rozvoj “soft-skills” upotřebitelných i v dalším profesním a osobním životě
- kvalitní a pravidelný informační servis o dalších vzdělávacích a dobrovolnických příležitostech
- dlouhodobá příležitost učit se, uvědomovat si svůj růst, posouvat se k vyšším kompetencím a zodpovědnosti a modelovat své učení dle vlastních představ
- vzdělávací semináře dle vašich vlastních preferencí

Jednoduše řečeno - Dobrovolnický Klub může být přínosem aktivním lidem, kteří mají chuť pustit se do práce a zorganizovat vlastní projekt. Kromě toho mají aktivity Dobrovolnického Klubu dle našich zkušeností i kladný společenský efekt, vyplývající z toho, že akcentujeme projekty obecně prospěšné a součástí naší širší filosofie je udržitelnost, zodpovědný a aktivní přístup ke svému okolí a rovný přístup ke všem lidem nezávisle na jejich náboženství, pohlaví či národnosti. Užitečná je existence Dobrovolnického Klubu i pro naši organizaci jako takovou, neboť díky němu máme mnohem lepší kontakt s dobrovolníky, činnost projektových skupinek často přispívá k naplňování naší vize, úspěšné projekty DoKu přispívají i našemu dobrému jménu a především se nám daří budovat okolo sebe komunitu zajímavých aktivních lidí, díky které se i naše vlastní činnost stává mnohem bohatší - ty nejlepší myšlenky totiž často vznikají víceméně nepředpokládaně mimo oficiální struktury. Dobrovolnický Klub má tedy hned trojnásobný kladný efekt.

3. Jak se v Dobrovolnickém Klubu pracuje a jaké typy aktivit nabízí?

V Dobrovolnickém Klubu kombinujeme vzájemně formální i neformální techniky učení s tím, že hlavní důraz klademe na neformální cestu - zkušenostní učení a učení se od vrstevníků (learning-by-doing a peer-learning). Je dobré vědět, že jakkoli je v centru našeho zájmu dobrovolná činnost, tak Dobrovolnický Klub je vždy především vzdělávací aktivitou. Proto je právě důležité, aby se v DoKu

pracovalo na projektech, které vycházejí od vás, dobrovolníků, a nikoli na zadání projektu, které se prostě musí udělat, od vyšších autorit. Uznáváme, že zadání práce od někoho jiného má v dobrovolnictví také svou platnost a mnohdy je pro úspěch projektu nezbytné, ale domníváme se, že tento způsob práce se docela dobře hodí na krátkodobé dobrovolnické projekty typu workcampů, ale nikoli pro dlouhodobou dobrovolnickou práci se vzdělávacím záměrem, o kterou se snažíme v Dobrovolnickém Klubu. Bližší informace o tom, jak projektové skupiny a záměry v DoKu vznikají, se můžete dočíst v *sekci 7 věnované projektovým skupinám*.

Vzdělávání v Dobrovolnickém Klubu tedy probíhá technicky vzato po dvou hlavních osách. Prostřednictvím přímé práce v **projektových skupinách** si lze osvojovat průběžně dovednosti potřebné pro realizaci projektu a zlepšovat se v projektovém řízení, práci v týmu, práci s financemi, fundraisingu a celé škále dalších dovedností v závislosti na konkrétním projektovém tématu. Zde probíhá vzdělávací proces neformálně a často i dokonce nepostřehnutě, jak ostatně u učení se zážitkem lze očekávat. Neformální vzdělávání prostřednictvím práce v projektových skupinách je pak doplněno vzděláním formálním - v Dobrovolnickém Klubu pořádáme doprovodné **specializované semináře** na témata, která jsou pro činnost skupin potřebná a o která si jejich členové sami mohou říct, například díky pravidelným hlasováním, která probíhají obvykle každoročně v lednu. Ostatně, v Dobrovolnickém Klubu uplatňujeme sdílené rozhodování o řadě témat, a tak pokud máte opravdový zájem, můžete ovlivňovat nejen skladbu našich vzdělávacích seminářů, ale třeba i strategii celé platformy jako takové. Stačí jen chtít.

Kromě toho Dobrovolnický Klub nabízí i aktivity s nižším prahem přístupu. Můžete například přijít na každoroční **říjnové setkání dobrovolníků**, které navazuje na sezónu letních mezinárodních projektů, navštívit některý z pravidelných **INEXpubů**, což jsou tematické diskuze probíhající každý poslední týden v měsíci, na nichž debatujeme o zajímavých tématech točících se většinou okolo vzdělávání a globálních souvislostí, či navštívit naše filmové večery **“FilmHUB”** nebo tzv. **Kukátko do světa** - cestovatelské prezentace dobrovolníků navrátilých se ze zajímavých zahraničních projektů. Jak vidno, tak příležitostí je mnoho, a není nezbytně nutné pouštět se ihned do práce v projektových skupinách. Každý si může svou cestu vybrat sám a rozhodnout se, které akce ho zajímají. I zde platí, že Dobrovolnický Klub je zcela volnou platformou a kamkoli přijít není ani v nejmenším závazné.

Z delšího časového hlediska se lze prostřednictvím práce v Dobrovolnickém Klubu i rozvíjet a stoupat po pomyslném “kompetenčním žebříčku”. Někteří naši dobrovolníci si už stačili vyzkoušet roli koordinátora své skupiny či mentora, která zajišťuje propojení projektové skupiny se strukturou INEX-SDA a je tak vlastně v jistém smyslu v práci DoKu úlohou s největšími kompetencemi a odpovědností (blíže v sekci 6a. věnované *mentoringu*).

4. Stručná historie Dobrovolnického Klubu a příklady úspěšných projektů:

Dobrovolnický Klub vznikl na jaře roku 2011 s cílem podpořit iniciativu především dobrovolníků účastnících předtím mezinárodních projektů. V průběhu téměř čtyř let, které dělí současný okamžik a start

Dobrovolnického Klubu, se proměňovala jak jeho struktura, tak i skupina lidí, kterým je určen. V současné době je jediným kritériem pro účast v DoKu **zájem**, a rozhodně se nemusí jednat o aktivitu navazující na letní dobrovolnictví - DoK může být naopak (a někdy i je) první zkušeností s dobrovolnictvím vůbec. Dosavadní naše projekty se soustředily hlavně na propagaci dobrovolnictví a globální témata, ale postupně se objevují i zcela nové nápady a formáty (např. zážitkové kurzy) a rostou i ambice a dopad projektů. Není také bez zajímavosti, že koncept Dobrovolnického Klubu, jehož jsme byli v letech 2011-12 v Česku průkopníky, inspiroval i naše partnery z projektu “Young Europeans for Global Development” a jeho obdoby vznikly v letech 2013-14 i v Estonsku, Lotyšsku a Litvě.

Abyste si mohli pod projektovými skupinami DoKu něco konkrétního představit, vybrali jsme téměř ze dvou desítek úspěšných projektů v DoKu ty nejzajímavější. Kromě krátkého souhrnu nabízíme i názory členů daných projektových skupinek na to, co jim práce na projektu dala a co byly největší výzvy, jakým museli čelit:

Na Den (2014)

Propojovat neziskovky a širokou veřejnost - to bylo cílem projektu Na Den, který vymyslela a realizuje pracovní skupinka Dobrovolnictví v ČR. Jejich model jednodenních dobrovolnických akcí, pořádaných ve spolupráci s různými neziskovými organizacemi umožňuje účastníkům prožít jeden den v dané organizaci, poznat její prostředí a aktivity a pomoci jí s běžnou činností či mimořádně plánovanou akcí. Projekt se dále rozvíjí a cílem další fáze je do organizace dobrovolnických dní zapojit další lidi.

Více o projektu:

www.na-den.cz

www.facebook.com/na-den.cz

FilmHUB (2014)

Projekt dvou dobrovolnic Evropské dobrovolné služby – cyklus filmů o globálně vzdělávacích tématech a diskuzní večery. Pomocí řady těchto aktivit se naši dobrovolníci dozvěděli více o současných problémech světa a měli příležitost vzájemně sdílet své názory a zkušenosti.

Step out from the Crowd (2013)

Zážitkový kurz, během něhož mohli účastníci (pořadatelům se podařilo pozvat mladé lidi ze čtyř evropských zemí a získat financování od Visegrádského fondu) okusit na vlastní kůži život v totalitě a reflektovat svobodu a její hranice v současné společnosti. Projekt realizovala skupina lektorů Dobrovolnického klubu a patřil k nejambicióznějším a rovněž nejúspěšnějším počínům v naší dosavadní historii.

Měsíc mezinárodního dobrovolnictví (2013)

Informační kampaň sestávající ze společenských akcí s propagací příležitostí k dobrovolnictví s INEX-SDA i z jednodenních ochutnávek dobrovolnické činnosti formou tzv. „mikroworkcampů“. Dobrovolníci z této projektové skupiny měli především častý obohacující kontakt s médii a naučili se hodně o propagaci a vedení kampaně.

The Spirit of Volunteering (2013)

Další mezinárodní akce DoKu, pro niž se projektové skupině dobrovolníků podařilo získat grant Mládeže v akci na uspořádání mezinárodní výměny mládeže. Skupina sama nejen napsala projekt, zorganizovala vše potřebné pro akci, ale její členové se rovněž osobně lektorovali jednotlivé bloky akce s účastníky z Portugalska, Bulharska a Estonska. Tématem výměny bylo – jak jinak – mezinárodní dobrovolnictví ;)

4a. Očima dobrovolníků: Co byly největší výzvy při realizaci projektu? Co může angažmá v DoKu člověku dát a čeho si na výstupech svého projektu s odstupem nejvíce vážíte?

Co se týče výzev, myslím, že největší výzvou je vždycky spolupráce s lidmi. Na co se můžeme spolehnout u sebe, ve většině případů, víme, ale co čekat od jiných už tak jasné není. Přestože se naše skupinka snažila zprostředkovat pomoc a samozřejmě zadarmo, nesetkali jsme se pouze s nadšením a bezproblémovou spoluprací. O to více si ale vážím akcí, které jsme nakonec dokázali zrealizovat a které měly úspěch. Zapojení se do aktivit DoKu může člověku dát opravdu hodně, od zkušeností, které lze uplatnit v budoucím zaměstnání, ale i v běžném životě, přes spousty zábavy a zážitků až po skvělé kamarády. Stačí si rozmyslet, co se chcete naučit a v DoKu si to můžete bez obav, že způsobíte kolaps na burze, vyzkoušet. A během toho se naučíte ještě hromadu dalších věcí, aniž byste si to uvědomili.

Anna Kudernová, Na Den

Výzva byla udržet komunikaci mezi členy realizačního týmu na uzdě a vzájemně se nezahltit emaily – nakonec se nám podařilo nastavit celkem dobře fungující procesy, které toto ošetřovaly. Snažili jsme se udržet všechny členy ve hře, ale zároveň nebylo vůbec jednoduché najít termíny schůzek, který by vyhovovaly všem. Je trochu zázrak, že jsme se při pracovním, studijním a dobrovolnickém vytížení týmu scházeli poměrně často v plném počtu. Práce na projektu, myslím, prohloubila naše vztahy a chuť k další tvořivé spolupráci, rozšířili jsme si znalost pražských pohostinství a užili spoustu legrace. Například když jsme před realizací projektu dělali zkoušku klíčové aktivity projektu a zjistili, že nefunguje a budeme se muset znovu zamyslet, jak se s tím poprat.

Eliška Kyršová, Step out from the Crowd

DoK je na rozdíl od workcampů víc akční. Můžu si v něm určit, co chci dělat (v rámci týmu každého baví či se chce naučit něco jiného), kolik DoKu chci věnovat. Můžu se naučit věci z jiných oblastí, než studuju. Například jsem se musela naučit propagovat náš projekt přes facebook a jiná média, s čímž jsem zpočátku bojovala, ale nakonec jsem to zvládla a tuto znalost mi už nikdo nevezme. Jiné znalosti jsou například, jak spolupracovat v týmu, když nemáme tzv. šéfa; jak využívat google skupinu a jiné komunikační kanály; jak zaujmout neziskovky, aby s námi spolupracovali a jak s nimi pak komunikovat; jak zaujmout veřejnost... Bylo toho spousta. DoK není jen o tom, že člověk svým projektem dělá něco užitečného, ale i o tom, že se naučí mnoho věcí, ke kterým se v práci či škole nedostane. A navíc to vypadá dobře v CVčku ;-). Nejvíc si na svém posledním projektu Na Den vážím, že jsme dokázali namotivovat nové dobrovolníky, kteří převezmou žezlo a budou organizovat jednodenní projekty sami. Cítím v tom takovou udržitelnost.

Hanka Pechová, Na Den, Spirit of Volunteering, Na jedné lodi, Dobrovolnictví v ČR

5. Jak podporuje INEX-SDA činnost Dobrovolnického Klubu a vaše potenciální aktivity?

Dobrovolnický Klub je jednou z klíčových aktivit INEX-SDA, a tak je celkem srozumitelné, že do něj směřuje i naše podpora. Pro první přiblížení můžeme tuto podporu rozdělit na organizační a finanční, byť často se obě vzájemně mísí. Pokud jde o organizační podporu, v podstatě se kryje se skutečnostmi popsány v sekci 2: *Jak může Dobrovolnický Klub posloužit vám? Co účastí na jeho aktivitách můžete získat a co je třeba dát? A jaké jsou další pozitivní dopady jeho činnosti?* Proto na tomto místě jen v krátkosti zopakujme, že podpora spočívá v poskytování zázemí a záštity při psaní

projektových žádostí, v networkingu mezi jednotlivými dobrovolníky i jejich skupinami, v poskytování nástrojů k osobnímu rozvoji dobrovolníků (ať už formou soft-skills seminářů či na vyžádání i dalšími cestami), kontaktů a dobré praxe s případnými donory a partnery dobrovolnických projektů, informačním servisu o dalších příležitostech a v neposlední řadě odborném mentoringu činnosti projektových skupin.

Poskytování finanční podpory vychází ze skutečnosti, že Dobrovolnický Klub vznikl v rámci projektu financovaného z evropského programu EuropeAid. To umožňovalo INEX-SDA financovat nediferencované náklady typu materiálů, tisků, hrazení části pobytů či cestovného (pokud to aktivity projektových skupin vyžadovaly), lektorného apod. Nikdy ovšem nebylo možné financovat specifické potřeby projektových skupin, zejména pokud byly jejich aktivity náročnější (typu zážitkových víkendů, výměn mládeže apod.). Jednotlivé projektové skupiny proto musely své aktivity kofinancovat z jiných zdrojů. Na první pohled to vypadá jako jednoznačná slabina našeho programu, ale s ohledem na zkušenosti, které jsme s vlastním získáváním peněz u projektových skupin až doposud získali, to můžeme nyní prohlásit spíše ze jeho silnou stránku. Nutnost vyhledávání a psaní zvláštních grantů vedla k tomu, že se členové projektových skupin (často za přispění mentora projektové skupiny) naučili ovládat celou novou oblast činnosti, kterou byl právě finanční management a žádosti o grant.

V současné době je přístup k financování v Dobrovolnickém klubu takový, že naším cílem je běžné provozní náklady skupin hradit, ale dobrovolníky co nejvíce motivujeme k vlastnímu fundraisingu nejen z finančních důvodů, ale i právě proto, že to znamená další potenciální rozvoj na poli, na něž by se při plném financování ze strany INEX-SDA nebylo možné dostat. Jelikož velké projekty programu EuropeAid, díky kterým měl Dobrovolnický Klub v prvních čtyřech letech své existence relativně plný stůl, jsou již minulostí, bude počínaje rokem 2015 tato podpora odvislá od toho, jak se INEX-SDA podaří naplnit vlastní rozpočet a kolik finančních prostředků bude možno investovat do Dobrovolnického Klubu. Motivace k vlastnímu fundraisingu projektových skupin ovšem neznamená pouhé hození do vody - na našich webových stránkách uveřejňujeme aktualizovaný grantový kalendář (viz níže) a pomoc s vyhledáváním potenciálních možností k financování je rovněž jednou z úloh mentora projektové skupiny a s otázkami na grantové příležitosti se lze obracet i na koordinátora DoKu.

Konkrétní informace o tom, nač je možno získat přímou finanční podporu INEX-SDA, závisí právě na naší vlastní fundraisingové úspěšnosti, a proto nemá smysl, abychom je v tomto dokumentu, který by měl mít dlouhodobou platnost, uváděli, neboť situace se může měnit každým půlrokem. Platí, že nejlepším způsobem, jak se s konkrétními možnostmi seznámit, je přímo se zeptat koordinátora Dobrovolnického Klubu, a to buď osobně nebo prostřednictvím e-mailu (veškeré důležité kontakty uvádíme na konci publikace).

5a. Krátká poznámka k fundraisingu - grantový kalendář a příklady z minulosti

Dobrovolnický Klub může s fundraisingem pomáhat prostřednictvím svých mentorů (viz níže) a rovněž i koordinátor Dobrovolnického Klubu je zde od toho, aby měl o příležitostech na získávání finančních prostředků přehled a mohl o nich informovat. Na webových stránkách DoKu uveřejňujeme pravidelně aktualizovaný grantový kalendář, který obsahuje přehled podstatných dotačních programů, v jejichž rámci lze získat finanční prostředky. Odkaz na tento dokument najdete zde:

<http://goo.gl/2FCIdl>

Samozřejmě, že existují i nárazové možnosti a nepravdělné granty, stejně jako že tento dokument nepokrývá celé pole skutečnosti. Opět platí, že koordinátor Dobrovolnického Klubu má jako jednu ze svých pracovních povinností možnosti financování projektových skupin proaktivně vyhledávat, a pokud narazí na něco zajímavého, přeposílat tyto informace dále. Je proto dobré pročítat DoKařský každoměsíční newsletter, kde se informace o grantových příležitostech objevují.

Pro představu o tom, jaké granty lze na činnost projektových skupinek DoKu získat, uvádíme pár příkladů z minulosti. Skupinka **Na Den** získala dvakrát grant **Nadace ThinkBig**, skupina Step out from the Crowd úspěšně požádala o grant **Visegrad Funds**, výměna mládeže **Spirit of Volunteering** se pak konala díky grantu tehdejšího dotačního titulu **Mládež v akci**, který sice již v současnosti sám o sobě neexistuje, ale o velmi podobné granty lze nyní žádat v rámci titulu **Erasmus+**. Úplně první úspěšnou žádostí o grant v Dobrovolnickém Klubu zaznamenal v roce 2012 projekt výstavy **Dobrovolnictví v ČR**. Tento stručný a v žádném případě vyčerpávající výčet slouží především pro představu, že granty z těchto a dalších dotačních titulů a nadací lze skutečně získat a že se nejedná o žádné sci-fi. Možnosti jsou rozhodně širší a v rámci Dobrovolnického Klubu o nich pravidelně informujeme.

6. Kdo je kdo v Dobrovolnickém Klubu a jeho organizační struktura:

Dobrovolnický Klub řídí **koordinátor**, což je v současné době placená pozice v rámci INEX-SDA (jedná se o koordinaci souvisejících projektů, v jejichž rámci Dobrovolnický klub funguje). Na koordinátora se lze obracet se základními organizačními otázkami, s dotazy na pravidelné akce DoKu, s prosbami o uvolnění finančních prostředků nebo s žádostí o rady stran financování projektových aktivit. Také pravděpodobně půjde o první osobu, od které souhrnné informace o DoKu uslyšíte na nejrůznějších setkáních, která v průběhu roku probíhají. Pokud máte tip na zajímavé téma pro seminář, které byste potřebovali pro svůj osobní/profesionální růst, tak i zde je koordinátor tou správnou osobou, které si o to můžete říct. V hierarchii DoKu pak následuje tzv. mentor, se kterým pak v průběhu své činnosti přijdete asi nejčastěji do styku. Jelikož pokládáme správné fungování mentoringu a správné vzájemné porozumění a jasnost očekávání za klíčové pro úspěšnou realizaci DoKařských projektů, podíváme se na mentoring blíže:

6a. Blíže k mentoringu a co od něj očekávat

Mentory projektových skupin byli tradičně zaměstnanci INEX-SDA vykonávající tuto činnost mimo svůj pracovní čas - počínaje rokem 2013/14 se ovšem na tuto pozici postupně začali dostávat i zkušenější dobrovolníci s předchozími zkušenostmi z projektů Dobrovolnického Klubu. Dá se tedy na tuto pozici dívat i jako na jakýsi pomyslný vrchol dobrovolnické praxe v DoKu, na který to může

dotáhnout každý, kdo se v DoKu angažuje a má o tuto roli zájem. Mentor je klíčovou složkou **organizační podpory** projektové skupiny ze strany INEX-SDA. Co se tedy od mentora očekávat dá a s čím vám naopak nepomůže?

Úlohou mentora je především:

- pomoci skupině vyjasnit si, co by vůbec měla dělat (definování cílů) a pomoci jí nastavit pravidla fungování. Nebojte se, že by do toho mentor moc mluvil - pravidla vycházejí od dobrovolníků a mentor je pouze od toho, aby ošetřil, že se přihlédne ke všem představitelným situacím a názorům každého ze zúčastněných.
- pomoci s projektovým řízením a cyklem. Už víme, že cesty na vrchol jsou různé, ale řídí se víceméně neměnnými principy. Proto vám mentor může pomoci ujasnit si, co v projektu udělat teď a co potom.
- předat skupině vlastní zkušenosti. Každý mentor DoKu už se na nějakém dobrovolnickém projektu podílel, a proto může nabídnout svou praxi, je-li o to zájem.
- pomoci členům skupiny s jejich kompetenčním rozvojem. Na mentora můžete směřovat své představy o seminářích, které by vám pomohly posunout se dál a také vznášet své představy o tom, jakou roli byste si chtěli ve skupině vyzkoušet.
- mentor je “styčným důstojníkem”, který potřeby skupiny tlumočí koordinátorovi DoKu.

Na druhou stranu od svého mentora rozhodně nemůžete očekávat (a ani se toho případně obávat), že bude:

- sám vstupovat do aktivit skupiny, plnit jednotlivé úkoly a mluvit do toho, co skupina může nebo nemůže dělat (kromě očividných rozporů, když by třeba činnost skupiny směřovala k potlačování práv a svobod jednotlivců nebo skupin obyvatelstva, ale to snad nikdo z nás nechystá ;)
- koordinovat aktivity skupiny. Mentor pomáhá nastavit proces a poradí, ale samotné řízení už je na vás.
- zodpovídat za to, že skupina svou činnost dokončí. Činnost v DoKařských skupinách je stoprocentně dobrovolná a kdokoli může kdykoli odejít, jen pak nelze po mentorovi chtít, aby za skupinku tahal kaštany z ohně, pokud už je třeba domluvená akce nebo vznikly jiné závazky.

Nezasahování mentora do samotné činnosti má velkou důležitost. Cílem DoKu je, aby si dobrovolníci mohli ozkoušet co nejsvobodněji a nejsuverénněji vlastní aktivity včetně cenné možnosti dělat chyby, učit se z nich pro svůj další vývoj a nést za ně svou vlastní zodpovědnost. Pochopitelně, že mentor může skupinu upozornit na to, že se například její kurz odchýlil velmi výrazně od původního projektového záměru nebo že plánované řešení se již v předchozí praxi ukázalo jako slepá ulička, ale opět platí, že jde jen o radu či doporučení a konečně rozhodnutí bude nakonec vždy na vás.

koordinátor Dobrovolnického klubu
mentor projektové skupiny
neformální koordinátor projektové skupiny
projektová skupina

Výše uvedená tabulka shrnuje hierarchii Dobrovolnického Klubu. Kdo je koordinátor a mentor už víme, zbývá osvětlit poslední dva pojmy. Že se v DoKu na projektech pracuje v rámci tzv. **projektových skupin**, to už vyplynulo z kontextu předcházejících stránek. Zbývá jen dodat, že projektová skupina není nutně pevnou a neměnnou jednotkou lidí, že lidé z ní zpravidla v průběhu roku odcházejí či do ní přicházejí a pokud je oboustranná vůle, lze ji kdykoli doplnit o další lidi. S potřebou “doplnění kádru” se dá ostatně také obrátit přímo na koordinátora DoKu. Skupinku definuje její projekt a cíl, sama je veličinou velmi dynamickou a měnlivou. **Neformální koordinátor projektové skupiny** je pak úloha “volitelná”. Zpravidla se po čase vykrystalizuje ve skupině někdo, kdo projektové aktivity táhne o něco víc nebo se u něj sbíhají nitky různých aspektů projektu. Také pak často je jakýmsi “mluvčím” skupiny ve vztahu ke koordinátorovi a mentorovi. Je na rozhodnutí vás samotných, zda se přímo dohodnete na tom, kdo tuto úlohu ponese nebo to necháte volně se vyvinout. Jen je na základě předchozí praxe dobré připomenout, že je velmi dobré, když všichni víme, kdo za skupinu komunikuje, abychom předešli různým dvojným řešením a občasným situacím, kdy “levá ruka neví, co dělá pravá” :)

7. Blíže k projektovým skupinám: Jak fungují a jak se lze zapojit do jejich činnosti?

Hodně z toho, co se týká projektových skupin, už jsme našli na jiných místech tohoto manuálu, protože projektová skupina je skutečně jakýmsi základním stavebním kamenem DoKu, a proto se přirozeně objevuje v jakémkoli souvislejším vyprávění o podstatě toho, co v DoKu děláme. Na tomto místě tudíž jen rekapitulace a souhrn a trocha vyjasnění, jaký je vztah projektové skupiny k DoKu, respektive INEXu a co od sebe vzájemně můžeme očekávat. Víme už, že DoK produkuje projekty, prací na nichž si lze osvojovat nejrůznější dovednosti týkající se práce s lidmi, penězi, řízením, propagací atd. Projektové skupiny vznikají okolo takovýchto záměrů zcela organicky a víceméně neřízeně a coby

dynamické struktury mají pevný úběžník ve svém záměru a cíli, kterého chtějí dosáhnout, a zpravidla také v osobě mentora, který skupinu propojuje s vyššími strukturami. Ve skupince se lze učit nejrůznější dovednosti prostě tím, že se bez velkých teoretických předmluv (nepočítáme-li tématické semináře) dělají a prostor je dostatečně otevřený a bezpečný, aby umožňoval dělat chyby, uvědomovat si je a učit se z nich. Do činnosti projektových skupin DoKu se dá zapojit obecně kdykoli, ale nejvhodnější je k tomu období na začátku školního/akademického roku, přesněji na přelomu září a října, kdy se obvykle nové pracovní skupiny formují. Není to ovšem nutnost a založit novou skupinu lze zcela kdykoli.

Zbývá nám ještě vyjasnit, jaký je vlastně vztah projektové skupinky k DoKu a potažmo k celému INEX-SDA. To nebylo vždy úplně jasné. Dobrovolnický Klub je neformální platforma pro učení se činností a zážitkem při INEX-SDA. Nemá žádnou právní subjektivitu a jde prostě o program, který se odvíjí díky finančnímu a věcnému zázemí organizace. Je čistě věcí osobního vkusu a vůle, nakolik se ten který dobrovolník rozhodne považovat sebe sama za “INEXáka” či “DoKaře” či za obojí současně. Pokud se tak budete vnímat a rozhodnete se to dát najevo třeba i hrdým připnutím DoKařské/INEXácké placky na klopu blůzy či kabátu, uděláte nám tím v INEXu radost, ale nikdo Vás k tomu nemůže nutit. Také, ačkoli plný titul DoKu v sobě nese z historických důvodů slovo “klub”, nejsme klubem ve smyslu polopropustného společenství definovaného držením členského průkazu či podobnou formalitou, ale zcela volnou platformou, do níž lze kdykoli vstoupit právě tak jako z ní vystoupit. Na činnost v DoKu se dá ostatně dívat i jednoduše jako na oboustrannou spolupráci, ze které si obě strany odnášejí něco dobrého a jakákoli hierarchie je jen a pouze pomocná.

Teprve ve velmi pokročilých případech synergie, kdy například INEX-SDA převezme povinnost být oficiálním příjemcem grantu či se jiným způsobem těsněji prováže s projektovou skupinou, mohou vzniknout některé upřesňující nároky vůči projektové skupině, ovšem jedná se o záležitosti příliš specifické, než abychom je zde museli širě rozebírat. Pokud se to někdy stane, jsme připraveni i na to, a zájemce o detaily odkazujeme k *Internímu organizačnímu manuálu Dobrovolnického Klubu*, kde jsou tyto otázky pojednány podrobněji.

8. Dobrovolnický Klub v průběhu roku

Klasický cyklus Dobrovolnického klubu začíná v **září**, což logicky navazuje na pozvolný konec sezóny mezinárodních dobrovolnických projektů. Spousta dobrovolníků si najde cestu do DoKu právě díky předcházející mezinárodní dobrovolnické zkušenosti a je dost možné, že jste mezi nimi i vy, takže víte, co tím máme na mysli. V září obvykle sbíráme i produkujeme nové nápady pro projektové skupiny a na dvou setkáních v **říjnu** (tradičně ponávratový večírek a celovíkendové ponávratové setkání) pak nápady třídíme, ustavují se první základy projektových skupin a rozhoduje se o tom, co skutečně budeme dělat. Je to také čas nejintenzivnějšího networkingu mezi novými a zkušenými dobrovolníky DoKu. Na tyto úvodní akce pak zpravidla navazuje **listopadový kick-off**, kde se možné překlolí ve skutečné a aktivity jednotlivých skupin dostanou reálné kontury - zde se také obvykle ke skupině připojí mentor. Podzim je pak spíše plánovací periodou. V **lednu** či **únoru** si projektové skupiny vybírají témata vzdělávacích seminářů (jsou-li prostředky k jejich realizaci) a **jaru** je celkově obdobím realizace projektových záměrů. V **červnu** pak probíhá evaluace činnosti projektových skupin i Dobrovolnického klubu jako takového a na jejich základě se připravuje strategický plán pro nadcházející sezónu. Na

diagramu níže můžete celé schéma pravidelné činnosti (připomínáme ovšem, že je klidně možné, aby projektové skupiny měly vlastní cyklus nezávislý na tom našem oficiálním) vidět v přehlednosti:

9. Jak mluvit o Dobrovolnickém Klubu na veřejnosti - pár tipů a rad

Teď už víme skoro všechno, co pro úspěšné fungování v DoKu je zapotřebí. Zbývá vyřešit poslední drobnost, která se týká “public relations”. Každý dobrovolník angažovaný v DoKu je svébytnou jednotkou a úspěchy, kterých prostřednictvím svého dobrovolnického angažmá může dosáhnout, mohou pak vést k tomu, že se jeho bližší nebo vzdálenější okolí může o jeho zkušenosti začít zajímat, může se stát, že bude požádán o sdílení svých zkušeností třeba formou besedy nebo bude o dobrovolnictví hovořit

se studenty na školách či v jiných myslitelných situacích. Dovolili jsme si tedy připravit malý informační souhrn včetně užitečných odkazů, které se mohou v takovém případě hodit.

Na následujících odkazech najdete prezentace určené pro odbornou veřejnost (pracovníky s mládeží) a potenciální dobrovolníky. Věříme, že takto definované cílové skupiny pokryjí naprostou většinu potřeb. Jako DoKaři se nemusíte obávat tyto prezentace dle svého uvážení používat:

[Pro pracovníky s mládeží - ČJ](#)

[Pro pracovníky s mládeží - AJ](#)

[Pro potenciální dobrovolníky - ČJ](#)

[Pro potenciální dobrovolníky - AJ](#)

A nakonec pár bodů, které by Vám měly usnadnit hovor o Dobrovolnickém Klubu na veřejnosti a ujistit vás, že prezentujete v souladu s realitou a tak, aby vám posluchači rozuměli:

- “Co to je DoK?” je nejčastější otázka :) Pokud Vám tento manuál neposkytl vlastní odpověď, určitě můžete říct, že je to nástroj vzdělávání se pomocí zkušenostního učení při realizaci dobrovolnických projektů.
- Cílem DoKu je poskytovat prostor pro alternativní vzdělávání, a to cestou dobrovolnických aktivit.
- Dobrovolnictví je legitimní nástroj získávání zkušeností a učení se dovednostmi a znalostmi, které jsou v životě upotřebitelné. Ze zkušenosti víme, že se často vyplatí hovořit o DoKu spíše z tohoto pragmatického hlediska (učení, zkompetentňování) než z idealistického pohledu toho, komu a jak pomůžeme. Takže když se vás někdo zeptá, “k čemu mi to bude”, můžete mu poskytnout dlouhý souhrn dovedností a zkušeností, které se prostě hodí mít, ať už se člověk v životě zabývá čím chce.
- Abstraktní myšlenka aktivního občanství se v DoKu hmatatelně realizuje tím, že projekty často reagují na nějaký problém v bezprostředním okolí, který chtějí změnit.
- Aktivní občan nepotřebuje jen postoj, ale i zkušenosti a dovednosti, proto má význam se vzdělávat skrze DoK.
- Ano, do DoKu může přijít kdokoli a kdykoli, stačí projevit zájem a způsob se najde.
- Jedinou podmínkou pro podporu INEXu aktivitám v DoKu je, aby byly jakýmkoli způsobem společensky prospěšné.
- V DoKu zatím vznikly dvě desítky dobrovolnických projektů.

10. Kam můžete přijít a jak se zapojit?

Je sice pravda, že stručně už jsme všechny typy pravidelných aktivit DoKu zmínili výše, ale pouze okrajově. Proto se domníváme, že na tomto místě dobře poslouží přehledný souhrn všech akcí,

keré se v Dobrovolnickém Klubu v průběhu roku konají a které se mohou stát buď odrazovým můstkem pro start Vašeho angažmá spolu s námi nebo zkrátka příležitostmi k tomu vzájemně se vidět. Tato pasáž se bude dobře hodit především čerstvým zájemcům o Dobrovolnický Klub, ale věříme, že poslouží všem.

Pravidelná setkávání:

V průběhu roku se můžete s možnostmi DoKu seznámit zejména na úvodním výkopu DoKařské sezóny, který probíhá vždy na začátku října v Praze, i na víkendovém zážitkovém kurzu přibližně v polovině října v některém ze školících center v regionech. Dále 5. prosince každého roku pořádáme oslavy Mezinárodního dne dobrovolníků. Bližší informace se lze dozvědět na webu (viz sekci *kontakty* na konci tohoto dokumentu).

Projektové skupiny:

Se začátkem sezóny se formují skupiny pracující na jednotlivých projektech. Můžete přijít s vlastním nápadem a vytvořit svou vlastní projektovou skupinu nebo se přidat k již existující. V obou případech kontaktujte koordinátora DoKu (viz níže).

Vzdělávací semináře:

DoK pořádá v průběhu roku pro účastníky svých aktivit bezplatné vzdělávací semináře na témata, která si účastníci sami zvolí. Info o těchto seminářích inzerujeme na našem webu a je součástí pravidelných newsletterů DoKu, k jejichž odběru se můžete přihlásit.

INEXpuby:

Každý poslední týden v měsíci pořádáme besedy o tématech, která nás pálí či zajímají. Zpravidla se řeč točí okolo globálních problémů, aktivního občanství či vzdělávání. Zajímaví hosté jsou samozřejmostí, stejně jako neformální část večera, následující po diskuzi. Vynikající příležitost přijít se mezi nás podívat a zjistit, o co se jedná!

Dobrovolnická akademie:

Nejčerstvějším konceptem, který souvisí s dlouhodobým vzděláváním dobrovolníků, a tudíž se dá v jistém smyslu řadit pod DoK, je tak zvaná Dobrovolnická akademie. V INEX-SDA funguje od ledna 2015 a posouvá dále výhody peer-learningu, které se v DoKu snažíme akcentovat. Na rozdíl od vzdělávacích seminářů, kde vyučují externí (většinou placení) experti se v rámci Dobrovolnické akademie snažíme využívat potenciálu, který mezi dlouhodobými dobrovolníky už existuje, a sami dobrovolníci se zde stávají experty. Dobrovolnická akademie je otevřena všem zájemcům, kteří se chtějí přijít učit, i těm kteří se chtějí o své dovednosti s druhými podělit. Akce probíhá zpravidla poslední pondělí v měsíci a dozvíte se o ní více skrze komunikační kanály INEX-SDA a Dobrovolnického Klubu.

Kukátko do světa:

Cestovatelské večery mezinárodních dobrovolníků vyjíždějících přes INEX-SDA – i na těchto akcích se můžete o DoKu dozvědět více.

V DoKu se rovněž čas od času objeví zajímavé příležitosti k mezinárodním aktivitám a lze se skrze něj dostat k účasti na nejrůznějších mládežnických konferencích, výměnách mládeže, youthcampech a dalších aktivitách.

Máte-li zájem o činnost v Dobrovolnickém klubu, lze přijít buď na kteroukoli akci z výše uvedených nebo kontaktovat přímo koordinátora DoKu na e-mailu uvedeném na konci tohoto materiálu. Koordinátor DoKu vám pak rád poskytne bližší informace. Akce popsané výše se každoročně opakují a na naší webové stránce či při odběru našeho newsletteru vždy získáte aktuální informace.

Ideální dobou pro zapojení se do DoKu je právě začátek školního roku – měsíce září a říjen, kdy se formuje největší množství projektových skupin, a lidé přicházejí s novými nápady, a rovněž se konají úvodní dvě setkání dobrovolníků. Není to ovšem podmínkou a možnost zapojit se do činnosti existuje v průběhu celého roku. Stačí sledovat webovou a facebookovou prezentaci DoKu a INEX-SDA a příležitosti už si vás samy najdou!

KONTAKTY:

Chcete se na něco osobně doptat? Něco vás zajímá a tento materiál vám neposkytl odpověď? Nebo si myslíte, že nám tu některé důležité informace chybí? Nebojte se nám napsat!

dobrovolnickyclub@inexsda.cz (kontaktujte i v případě zájmu o newsletter)

tel.: +420 222 362 715

adresa: Varšavská 30, Praha 2 - Vinohrady, 120 00

web: inexsda.cz/dok, www.facebook.com/dobrovolnickyclub

Autor: Ondřej Bradáč

Redakce: Michaela Čermáková